

Sivistysvaliokunta

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022 (K 7/2022 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Matti Jutila, Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto
- erityisasiantuntija Mervi Eskelinen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- opetusneuvos Satu Honkala, Opetushallitus
- puheenjohtaja Sari Kokko, Vammaisfoorumi ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- Lapsiasiavaltuutetun toimisto
- Valtakunnallinen romaniain neuvottelukunta (RONK)
- Suomen Kuntaliitto
- Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
- Ammattiosaamisen kehittämissyhistys AMKE ry
- Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf
- Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
- Sivistystyönantajat ry
- Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto — SAKKI ry
- Suomen Lukiolaisten Liitto ry
- Suomen nuorisovaltuustojen Liitto — Nuva ry
- Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto — Nuva ry
- Suomen Opiskelija-Allianssi — OSKU ry
- Suomen opiskelijakuntien liitto — SAMOK ry
- Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
- Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa käsitellään laajasti valtuutetun toiminnan ja toimivallan eri puolia, ja se sisältää suosituksia, joiden avulla voidaan edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista Suomessa. Sivistysvaliokunta yhtyy kertomuksen näkemykseen siitä, että yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi on vielä paljon tehtävää ja että tosiasiallisen yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää ponnisteluja yhteiskunnan kaikilla osa-alueilla.

Kertomuksesta ilmenee, että yhdenvertaisuusvaltuutetun saamien yhteydenottojen määrä on kasvanut huomattavasti nykyisen yhdenvertaisuuslain voimassaoloaikana, ja myös koulutussektoria koskevien yhteydenottojen määrä on kasvanut merkittävästi. Koulutukseen liittyvien yhteydenottojen osalta yleisin syrjintäperuste on vammaisuus. Lisäksi syrjintäperusteina korostuvat alkuperä, kieli, uskonto ja vakaumus sekä terveydentila.

Valiokunta jakaa kertomuksen näkemyksen rasmin- ja syrjinnänvastaisen kasvatustyön tärkeydestä ja katsoo, että varhaiskasvatuksessa ja kouluissa tehtävä työ on merkittävässä asemassa, kun halutaan vähentää syrjintäkokemuksia varhaislapsuudessa ja kouluiässä. On tärkeää vahvistaa sekä henkilöstön että oppilaiden ja opiskelijoiden kykyä tunnistaa tilanteita, joissa esiintyy syrjintää tai rasismia sekä keinoja puuttua näihin.

Sivistysvaliokunta toteaa, että Sanna Marinin hallitusohjelman keskeisenä lähtökohtana on yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kasvatuksessa ja koulutuksessa. Hallitusohjelman toimeenpanon tueksi on laadittu Oikeus oppia -kehittämishjelma vuosille 2020—2023, jolla on tarkoitus vahvistaa varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen laatua ja yhdenvertaisuutta. Ohjelman puitteissa on tuettu oppimiserojen kaventumista ja koulutuksellisen tasa-arvon lisääntymistä valtionavustuksilla sekä tutkimus- ja kehityshankkeilla. Valiokunta kiinnittää huomiota koronan aiheuttamiin oppimisvajeisiin ja muihin ongelmiin ja painottaa, että tällaisena aikana on erittäin tärkeää huolehtia siitä, että varhaiskasvatuksen ja koulutuksen rahoitusta ei ainakaan vähennetä.

Vammaisten henkilöiden asema ja kohtuulliset mukautukset

Valiokunta pitää erittäin huolestuttavana yhdenvertaisuusvaltuutetun saamien vammaisuuteen liittyvien yhteydenottojen runsasta määrää, joka kertoo siitä, että syrjintä on edelleen vakava yhteiskunnallinen ongelma. Yksittäisten syrjintää kokeneiden henkilöiden yhteydenottojen lisäksi myös valtaosassa valtuutetun tuomioistuimille antamista lausunnoista on kyse vammaisten henkilöiden oikeudesta saada koulutusta yhdenvertaisesti.

Valiokunta on valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisen selonteon (VNS 10/2021 vp) käsittelyn yhteydessä todennut, että vammaisten ja muiden haavoittuvassa asemassa olevien oikeudet yhdenvertaisuuteen, osallisuuteen, esteettömyyteen, palvelujen saavutettavuuteen ja syrjimättömyyteen eivät aina toteudu riittävästi (SiVL 6/2022 vp). Valiokunta katsoo, että tietoisuutta YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen sisällöstä ja velvoittavuudesta on edelleen lisättävä.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2022 vp

Yhdenvertaisuuslaki velvoittaa kuntaa ja muita koulutuksen järjestäjiä tekemään sellaisia kohtuullisia mukautuksia, joiden avulla vammaiset henkilöt voivat yhdenvertaisesti muiden kanssa saada koulutusta. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus sisältää suosituksen siitä, että kaikille koulutuksen tasoille on laadittava ohjeistusta kohtuullisista mukautuksista koulutuksessa. Myös sivistysvaliokunta katsoo, että mukautusvelvollisuudesta on tarpeen laatia kaikki koulutusasteet kattavaa valtakunnallista ohjeistusta.

Valiokunta on valtioneuvoston koulutuspoliittisesta selonteosta (VNS 1/2021 vp) antamassaan mietinnössä (SiVM 19/2021 vp) painottanut kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden yhdenvertaista oikeutta oppia ja kasvaa sekä saada tarvitsemansa tuki lähtökohdista huolimatta. Valiokunta on samassa yhteydessä todennut, että on tärkeää huolehtia oppimateriaalin ja oppimisen tuen yhdenvertaisesta saavutettavuudesta myös digitaalisessa ympäristössä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vammaiset nuoret kokevat monesti syrjintää ammatinvalinnan ja opintojen ohjauksessa. Vammaisia nuoria itseään ei kuunnella riittävästi, vaan ohjauksessa tehdään oletuksia pelkästään nuoren vamman perusteella ottamatta huomioon hänen kiinnostuksensa kohteita ja taipumuksiaan. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että myös vammaisten ihmisten koulutus- ja uratoiveita kuullaan ja kunnioitetaan koko koulutuspolun ajan.

Yhdenvertaisuussuunnitteluveto

Yhdenvertaisuusvaltuutettu esittää kertomuksessaan yhdenvertaisuussuunnittelun velvoitteen laajentamista varhaiskasvatukseen. Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa on esitetty vastakkaisia näkemyksiä yhdenvertaisuussuunnitteluvetoa laajentamisen tarpeellisuudesta. Osa lausunnonantajista on pitänyt ehdotusta kannatettavana, koska ilman suunnitteluvetoa yhdenvertaisuuden edistämisen nähdään toteutuvan varhaiskasvatuksessa satunnaisesti. Osa lausunnonantajista puolestaan totesi, ettei ehdotus erillisen yhdenvertaisuussuunnitelman laatimisesta ole tarkoituksenmukainen, koska varhaiskasvatustoimijoilla on jo nykyisin laajat suunnitteluveto yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämisen osalta.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa tuodaan esille nykyisiä haasteita viranomaisten yhdenvertaisuussuunnittelussa ja se, että merkittävä osa yhdenvertaisuussuunnittelun potentiaalista on jäänyt hyödyntämättä viranomaisten toiminnan kehittämisessä. Merkittävänä syynä tähän pidetään sitä, että yhdenvertaisuussuunnittelu saatetaan nähdä ensisijaisesti velvoitteena laatia yksittäinen suunnitteluasiakirja. Suunnitelmien kirjaukset ovat usein ympäröityjä ja sisältävät esimerkiksi niukasti informaatiota siitä, miten yhdenvertaisuuden lähtötilanteen arviointi on tehty.

Sivistysvaliokunta yhtyy kertomuksen näkemykseen, että yhdenvertaisuussuunnittelu on tehokas työkalu ja jatkuva kehittämisprosessi, joka voi parantaa merkittävästi viranomaistoiminnan laatua. On kuitenkin myös selvää, että yksinomaan yhdenvertaisuussuunnitelman laatiminen ei edistä yhdenvertaisuutta. Saadun selvityksen mukaan Opetushallitus on jo alkanut valmistella yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelun tukimateriaaleja varhaiskasvatukseen järjestäjille ja palveluntuottajille. Valiokunta toteaa, että tukimateriaalien lisäksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitteluun tarvitaan täydennyskoulutusta. Lisäksi suunnitelmien toimeenpanoon tarvitaan riittävästi resursseja ja osaamista.

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2022 vp

Häirintään puuttuminen oppilaitoksissa

Häirintä on yhdenvertaisuuslaissa kiellettyä syrjintää, ja se määritellään laissa käyttäytymiseksi, jolla loukataan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti. Yksi yhdenvertaisuusvaltuutetun esittämistä suosituksista koskee oppilaisiin ja opiskelijoihin kohdistuvaan häirintään puuttumista. Suosituksessa esitetään, että yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksessa on vahvistettava oppilaitosten velvollisuutta puuttua oppilaisiin ja opiskelijoihin kohdistuvaan häirintään ja että ohjeistuksilla ja koulutuksilla tulee vahvistaa oppilaitosten kykyä puuttua häirintään.

Sivistysvaliokunta toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriössä on laadittu yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen on kiinteä osa toimenpideohjelmaa. Osana kiusaamisen ehkäisyn toimenpideohjelmaa on toteutettu lainsäädäntöhanke turvallisen opiskeluympäristön turvaamiseksi perusopetuksessa ja toisella asteella. Koulutusta koskevaa lainsäädäntöä on uudistettu tänä keväänä mm. lisäämällä lakeihin syrjivää toimintaa koskeva kielto sekä täsmentämällä koulun ja oppilaitoksen henkilöstön ilmoitusvelvollisuutta huoltajalle (HE 127/2021 vp — SiVM 1/2022 vp). Muutokset tulevat voimaan 1.8.2022.

Sivistysvaliokunta toteaa myös, että Opetushallituksessa on valmisteilla laaja kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyn tukisivusto. Se auttaa osaltaan puuttumaan syrjintään varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa.

Saamelaisten kielelliset oikeudet

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on viime vuosina vastaanottanut 5—10 saamelaisten yhdenvertaisuuteen liittyvää yhteydenottoa vuosittain. Yhteydenottojen pienestä lukumäärästä huolimatta yhteydenotot käsittelevät laajalti sosiaali- ja terveyspalveluita, koulutusta ja saamelaisiin kohdistuvaa häirintää. Yhteydenotoissa toistuvana teemana on kielitaitoisten ammattilaisten puute. Yhdenvertaisuusvaltuutettu esittää kertomuksessa suosituksenaan, että saamelaisten kielellisten oikeuksien toteutumista haittaavaan resurssipulaan on vastattava lisäpanostuksilla kielen koulutukseen sekä eri alojen osaajien kouluttamiseen saamelaisten kotiseutualueella.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan saamen kielten sekä saamenkielisen ja kaksikielisen saame-suomi-opetuksen oppilasmäärät ovat viimeisten kymmenen vuoden aikana kasvaneet erityisesti kotiseutualueen ulkopuolella. Saamenkielisen varhaiskasvatuksen piirissä on noin 200 lasta, ja tavoitteena on vahvistaa saamenkielisen varhaiskasvatuksen saatavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä on myös ryhdytty erilaisiin toimenpiteisiin saamelaisten lasten ja nuorten kielellisten oikeuksien toteutumisen vahvistamiseksi. Näitä toimenpiteitä ovat muun muassa saamen kielten etäopetuspilotti, saamenkielisten varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen aloittaminen Oulun yliopistossa sekä mallien kehittäminen saamen kielen ja saamenkielisten opettajien koulutukseen.

Sivistysvaliokunta on valtioneuvoston ihmisoikeuspoliittisen selonteon käsittelyn yhteydessä todennut muun muassa, että tiedon lisääminen ja huomion kiinnittäminen eri kieli- ja kulttuuriryh-

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2022 vp

mien asemaan ja tarpeisiin (mukaan lukien romanikielisten, saamenkielisten ja viittomakielisten henkilöiden koulutuskoulukojen vahvistaminen) on oleellisen tärkeää yhdenvertaisuutta ja osallisuutta edistettäessä ja että saamenkielisten lasten oikeuden koulutukseen tulee toteutua lainsäädännön mukaan kaikkialla Suomessa.

Katsomusaineiden opetus

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksen yhtenä suosituksena esitetään, että katsomusaineiden opetuksessa tulee tarjota valinnan mahdollisuus kaikille oppilaille niin, että myös kirkkokuntaan kuuluvat oppilaat voivat valita elämäkatsomustiedon.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tänä keväänä on julkaistu opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta tehty selvitys katsomusaineiden opetuksen nykytilasta ja uudistamistarpeista (opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu 2022:13). Selvityshenkilöt esittävät katsomusaineiden opetukselle kehittämisryhmää, joka ohjaisi näiden aineiden kehittämistä. Ryhmän on tarkoitus aloittaa työskentely vielä tämän hallituskauden aikana, ja ryhmään kuuluisi opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen asiantuntijoiden lisäksi poliittisia päättäjiä. Kehittämisen lähtökohtina tulisi selvityksen mukaan olla pitkällä aikavälillä katsomusaineiden yhteisten osien lisääminen ja elämäkatsomustiedon opetuksen avaaminen lukio-opinnoissa myös uskontokuntiin kuuluville. Valiokunta ei tässä vaiheessa ota kantaa selvityksen esityksiin.

Työelämään tutustumisjaksot (TET)

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomuksessa on nostettu esiin koulujen TET-jaksoihin liittyvä ongelma, kun monilla vähemmistöihin kuuluvilla nuorilla, kuten vammaisilla nuorilla ja romani- nuorilla, on ollut vaikeuksia saada TET-harjoittelupaikka. Sivistysvaliokunnan saaman selvityksen mukaan tänä keväänä on julkaistu raportti Työelämään tutustumisjaksojen toteutus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus perusopetuksen aikana (valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022:33). Tutkimuksessa selvitettiin TET-jaksojen toteutusta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja saavutettavuutta perusopetuksen aikana.

Tutkimuksessa selvisi, että TET-jakso on nuorille hyvin erilainen kokemus, johon vaikuttavat muun muassa oppilaan oma tilanne, tausta, koulujen ohjauskäytännöt sekä paikka, jossa TET-jakso suoritetaan. Tällä hetkellä ei ole käytettävissä kattavaa seurantatietoa TET-jaksojen toteutumisesta eikä myöskään esimerkiksi siitä, millaisissa TET-paikoissa oppilaat ovat olleet. Tämän vuoksi ei pystytä varmuudella tietämään, millaista eriytymistä sukupuolen, kieli- tai kulttuuritaustan tai sosioekonomisen taustan perusteella tapahtuu. Tutkimuksen mukaan on kuitenkin syytä olettaa, että näillä tekijöillä on vaikutusta siihen, miten TET-jaksot toteutuvat.

Tutkimusraportissa suositellaan TET-jaksojen valtakunnallisen seurantarjestelmän kehittämistä, TET-kehittäjän tehtävän perustamista valtakunnalliselle ja paikalliselle tasolle, TET-jakson ohjausmallin luomista ja materiaalien saataville tuomista, TET-jaksojen kytkemistä vahvemmin osaksi koulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia sekä monipuolisen tuen tarjoamista työnantajille TET-jaksojen perustehtävän kehittämiseen ja konseptointiin, joka mahdollistaa TET-jaksojen laajemman kirjon sekä tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistä-

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2022 vp

misen. Valiokunnan mielestä on tärkeää, että TET-jaksojen hyödyllisyyttä arvioidaan sekä niiden vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta kehitetään.

Koronapandemian vaikutukset lapsiin ja nuoriin

Yhdenvertaisuusvaltuutettu nostaa kertomuksessaan esiin koronapandemiaan liittyneet vahvat rajoitustoimenpiteet, kuten laajasti toteutettu etäopetus ja harrastustoiminnan rajoitukset vuosina 2020—2021, ja niiden kuormittavuuden. Yksi yhdenvertaisuusvaltuutetun suosituksista koskee kin koronapandemian rajoitustoimenpiteiden lapsiin ja nuoriin kohdistuneiden vaikutusten seurantaan sekä oppilas- ja opiskelijahuollon ja mielenterveyspalvelujen resurssien ja saatavuuden varmistamista. Myös sivistysvaliokunta kantaa huolta lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja on monissa eri yhteyksissä korostanut riittävän tuen merkitystä.

Sivistysvaliokunta on tuonut laajasti esiin hyvinvoinnin merkityksen näkökulmaa valtioneuvoston koulutuspoliittisesta selonteosta antamassaan mietinnössä. Lisäksi valiokunta on todennut lapsiasiavaltuutetun kertomuksen (K 3/2022 vp) käsittelyn yhteydessä mm. seuraavaa: ”Koronakriisi on lisännyt tuen ja palveluiden tarvetta. Lisäksi palvelujen saamisen vaikeutuminen poikkeustilanteen aikana on aiheuttanut palveluvajetta, joka tulee korjata. Riittävän tuen puuttuminen uhkaa heikentää lasten hyvinvointia ja lisätä eriarvoistumista. Koronakriisin kielteisten seurausten korjaaminen edellyttää moniammatillisuuden ja eri toimijoiden yhteistyön vahvistamista.” (SiVL 8/2022 vp)

Tarkastusvaliokunnalle antamassaan lausunnossa (SiVL 9/2022 vp) nuorten syrjäytymisen ehkäisyn palvelujärjestelmän toimivuudesta ja palveluiden vaikuttavuudesta (O 41/2020 vp) sivistysvaliokunta on puolestaan todennut mm. seuraavaa: ”Koronaviruspandemia on osaltaan vaikuttanut oppijoiden hyvinvointiin, oppimisen tuen tarpeeseen sekä oppimisvalmiuksiin oppimisympäristöjen muuttuessa. Lasten ja nuorten ahdistuneisuus ja masennusoireilu ovat lisääntyneet entisestään. Tiivis yhteistyö oppilaitosten, opiskeluhoollon ja nuorisotyön kesken on tärkeää opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Oppijoiden yksilöllisten tuen tarpeiden tunnistamista ja matalan kynnyksen tukea tulee vahvistaa kaikilla koulutusasteilla. Toimintamalleja oppijoiden henkisen kuormittavuuden vähentämiseen ja hyvinvoinnin tukemiseen tulee kehittää ja matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluja tulee lisätä sekä vahvistaa niiden resursseja erityisesti perustasolla. Tämä on tärkeää myös nyt, kun Ukrainassa käynnissä oleva sota aiheuttaa monille lapsille ja nuorille ahdistusta ja pelkoa.”

Sivistysvaliokunta toteaa, että opetus- ja kulttuuriministeriö on tukenut varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjiä valtion erityisavustuksin poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi. Ministeriö on seurannut koronapandemian vaikutuksia sekä eri selvityksistä ja tutkimuksista saatavan tiedon avulla että ministeriön rahoittamilla tutkimushankkeilla. Valtion erityisavustuksia koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseen on vuosina 2020 ja 2021 myönnetty varhaiskasvatukseen ja esi- ja perusopetukseen yhteensä noin 124 miljoonaa euroa.

Koronapandemian vaikutuksia lapsiin ja nuoriin on pyritty tasaamaan myös muilla hallinnonaloilla. Muun muassa sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan osalta hallitus toteutti vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossaan lasten ja nuorten hyvinvointiohjelman, jonka myötä kuntien valtionosuudella tuettiin lapsia, nuoria ja perheitä koronaviruksen aiheuttamassa poikkeusti-

Valiokunnan lausunto SiVL 17/2022 vp

lanteessa 112,3 miljoonalla eurolla. Varoja ohjattiin muun muassa perheiden matalan kynnyksen palveluihin, lasten ja perheiden sosiaalipalveluihin sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin. Tavoitteena oli torjua koronaviruspandemian aiheuttamia sosiaalisia ongelmia ja varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimintaa voidaan ylläpitää pandemiasta huolimatta.

Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että koronapandemian rajoitustoimenpiteiden vaikutuksia lapsiin ja nuoriin seurataan huolellisesti ja että korjaaviin toimenpiteisiin varataan riittävät resurssit. Pandemian aiheuttaman osaamis-, turvallisuus- ja hyvinvointivajeen korjaaminen ja tarve erilaisille tukitoimille jatkunevat vielä pitkään.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Sivistysvaliokunta esittää,

että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 7.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Hilikka Kemppi kesk
jäsen Ari Koponen ps
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Pirkka-Pekka Petelius vihr
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen